

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»

Ι. Με το υπό εξέταση σχέδιο νόμου ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την ανώτατη εκπαίδευση της χώρας και, πιο συγκεκριμένα, με αυτό εντάσσονται στην ανώτατη εκπαίδευση τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Με την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία, τα ΤΕΙ αποτελούν απλώς μέρος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (δηλ. της εκπαίδευσης επόμενης βαθμίδας από το Λύκειο και εν γένει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση), μόνον δε τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) αποτελούν την ανώτατη εκπαίδευση.

Ήδη με το άρθρο 1 ΣχΝ ορίζεται ότι η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς, τον «πανεπιστημιακό και το μη πανεπιστημιακό τεχνολογικό» τομέα, με άλλα λόγια, από τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Τα Ιδρύματα των δύο τομέων, μάλιστα, λειτουργούν συμπληρωματικά, με διακριτές φυσιογνωμίες, ρόλους, σκοπό και αποστολή. Συνεπώς, κατά το ΣχΝ, η διάκριση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης είναι μόνον ουσιαστική. Δεν είναι ιεραρχική, με την έννοια της ύπαρξης δύο κατηγοριών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, όπου τα μεν θα ήταν «ανώτερα» των δε. Ως μόνη διαφοροποίηση τέτοιας μορφής, η οποία άλλωστε δεν υπήρχε ρητά στο κατατεθέν στη Βουλή ΣχΝ και προστέθηκε αργότερα, κατά την επεξεργασία του στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή (άρθρο 1 παρ. 2 α in fine ΣχΝ), θα μπορούσε να θεωρηθεί το γεγονός ότι μόνον τα ΑΕΙ μπορούν να χορηγούν μεταπτυχιακούς τίτλους και, κυρίως, διδακτορικά διπλώματα, δηλαδή τίτλους που αποδεικνύουν την παραγωγή νέας γνώσης. Αλλά και η διαφοροποίηση αυτή προφανώς οφείλεται στη διαφορετική αποστολή των δύο μορ-

2

φών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 1 ΣχΝ.

Εν όψει των ανωτέρω, πρέπει να θεωρηθεί ότι η μεταχείριση από το νομοθέτη των διαφόρων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης υπόκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας, κάθε δε τυχόν διαφοροποίηση των ρυθμίσεως που τα αφορούν θα πρέπει να ερείδεται, κάθε φορά, με βάση την αρχή της ουσιαστικής ισότητας, στους διαφορετικούς ρόλους και τη διαφορετική αποστολή που έχουν εκ του νόμου τα ιδρύματα αυτά, και μόνον στους λόγους αυτούς. Σε αυτό συνεπικουρεί το άρθρο 5 παρ. 12 γ' ΣχΝ, κατά το οποίο «Το πτυχίο που χορηγείται από Τμήματα ΤΕΙ είναι βασικός τίτλος σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε ελληνικά ή ξένα Πανεπιστήμια, με τις προϋποθέσεις που εκάστοτε ισχύουν για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης». Εφ' όσον τα πτυχία ΑΕΙ και ΤΕΙ εξισούνται με τον τρόπο αυτόν, και όλες οι ρυθμίσεις που αφορούν τα εν λόγω ιδρύματα θα πρέπει να είναι παρόμοιες, εκτός εάν προσήκει ειδικώς η διαφορετική μεταχείριση.

Τέλος, στους λόγους ενδεχόμενης διαφορετικής μεταχείρισης θα μπορούσε, ίσως, να προστεθεί και το πραγματικό γεγονός της μεταβατικής κατάστασης των ΤΕΙ, με βάση τις ρυθμίσεις του ΣχΝ, όπου θα πρέπει να ληφθούν υπόψη διαμορφωμένες ήδη πραγματικές και νομικές καταστάσεις, χωρίς όμως αυτό να εξικνείται μέχρι την ένταξη στην έννομη τάξη κανόνων που αντίκεινται σε συνταγματικές ρυθμίσεις.

Υπό το πρίσμα αυτό θα πρέπει να εξετασθούν και να ερμηνευθούν όλες οι επί μέρους διατάξεις του υπό ψήφιση νομοσχεδίου.

II. Δεν φαίνεται να παρίσταται, κατ' αρχάς, ως αντικείμενη στη συνταγματική αρχή της ουσιαστικής ισότητας, η πρόβλεψη του άρθρου 2 ΣχΝ για τα ειδικότερα προσόντα του Εκπαιδευτικού Προσωπικού των ΤΕΙ, τα οποία είναι προσανατολισμένα προς την τεχνολογική και επαγγελματική εφαρμογή της παραγόμενης νέας γνώσης έναντι της ίδιας της παραγωγής νέας επιστημονικής γνώσης που απαιτείται αντιστοίχως για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ.

III. Το ίδιο όμως δεν ισχύει, π.χ., για την απαιτούμενη προηγούμενη διδακτική εμπειρία. Ενώ για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, αυτοδύναμη διδασκαλία ζητείται ήδη από την βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή (άρθρο 14 παρ. 3 ν. 1268/1982, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), για τα μέλη ΕΠ των ΤΕΙ η αυτο-

δύναμη διδασκαλία αναφέρεται για πρώτη φορά στα προσόντα της βαθμίδας του Αναπληρωτή Καθηγητή. Δεδομένου όμως ότι τόσο τα ΑΕΙ όσο και τα ΤΕΙ είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα, η διακριτική αυτή μεταχείριση δεν φαίνεται να δικαιολογείται επαρκώς από τη διαφορετική αποστολή των δύο αυτών ειδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

IV. Ούτε φαίνεται να ισχύει το ίδιο, και να αιτιολογείται επαρκώς η διαφοροποίηση για το ότι, ενώ για την κρίση των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ, σε όλες τις βαθμίδες, λαμβάνεται υπ' όψιν εκ του νόμου η διεθνής παρουσία (άρθρο 14 παρ. 5 α ν. 1268/1982, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), τούτο αναφέρεται στο ΣχΝ μόνον για τη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή και άνω.

V. Έντονο προβληματισμό, ακόμη, θα μπορούσε να δημιουργήσει η απονομή του καθηγητικού τίτλου (« Καθηγητής Εφαρμογών ») σε μέλη ΕΠ των ΤΕΙ τα οποία δεν διαθέτουν διδακτορικό δίπλωμα, αλλά έχουν απλώς μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και επαγγελματική εμπειρία. Και τούτο, εν όψει του γεγονότος ότι, στα ΑΕΙ, τα μέλη ΔΕΠ της χαμηλότερης βαθμίδας, για τα οποία όμως ως απαραίτητο προσόν απαιτείται εκ του νόμου η κτήση διδακτορικού διπλώματος, αποκαλούνται « λέκτορες », ενώ ο καθηγητικός τίτλος δεν απονέμεται παρά μόνον στην επόμενη βαθμίδα (« Επίκουρος Καθηγητής »), δεδομένης, μάλιστα, και της νομολογίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας για το ουσιαστικό περιεχόμενο του καθηγητικού τίτλου (βλ., π.χ., ΑΕΔ 30/1985).

VI. Ουσιώδη διαφοροποίηση σε σχέση με τη νομοθεσία για τα ΑΕΙ εισάγει η παρ. 8 του άρθρου 3 ΣχΝ, όπου τίθενται όρια ηλικίας για τον διορισμό σε θέσεις ΕΠ των ΤΕΙ. Παρόμοια ρύθμιση δεν υπάρχει για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, ενώ δεν προκύπτει από πουθενά, εμφανώς, ο λόγος της διαφοροποίησης αυτής. Πολλώ μάλλον που, ενώ για την εκλογή ή εξέλιξη στις κατώτερες βαθμίδες των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ λαμβάνονται εκ του νόμου υπόψη «οι προοπτικές περαιτέρω εξέλιξης», τίποτε σχετικό δεν αναφέρεται στο ΣχΝ για μέλη ΕΠ των ΤΕΙ.

VII. Στο ΣχΝ δεν αναφέρεται πουθενά τυχόν αντιστοίχιση βαθμίδων των διδασκόντων στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Αυτό όμως δημιουργεί ορισμένα προβλήματα, όπως π.χ. στο άρθρο 3 ΣχΝ, κατά το οποίο, εάν δεν υπάρχει ικανός αριθμός μελών ΕΠ του ΤΕΙ για τη συγκρότηση του σώματος εκλεκτόρων, αυτό συμπληρώνεται «από μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων». Τίθεται συνεπώς το

4

ερώτημα: από μέλη ΔΕΠ όλων των βαθμίδων, ανεξαρτήτως της βαθμίδας της κρινόμενης θέσης ΕΠ; Ίσως θα έπρεπε αυτό να διευκρινισθεί από τον ίδιο τον νόμο, ώστε να καταστεί λυσιτελέστερος και ο δικαστικός έλεγχος των προβλεπομένων στο άρθρο 6 ΣχΝ πράξεων του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

VIII. Στο άρθρο 3 παρ. 5 β' ΣχΝ υπάρχει ρύθμιση, η οποία φαίνεται να δημιουργεί, εκ πρώτης όψεως, την εντύπωση νομικής *curiositas*. Πράγματι, μετά τη θετική απόφαση της ΓΣ του Τμήματος για τη μετάκληση, ο Πρόεδρος του ΤΕΙ εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη, «η οποία επέχει θέση διορισμού. Πριν από την έκδοση της πράξης αυτής απαιτείται να έχει προηγηθεί έγγραφη αποδοχή της από τον μετακαλούμενο, που απευθύνεται στον Πρόεδρο του Τμήματος». Και ερωτάται: αφού ο διορισμός είναι μονομερής απευθυντέα δήλωση βούλησης του διοικητικού οργάνου για τη σύναψη της υπαλληλικής σχέσης (η οποία συνάπτεται με την ορκωμοσία και την ανάληψη καθηκόντων), επί ποίου ζητήματος θα έχει προηγηθεί η έγγραφη αποδοχή του ενδιαφερομένου;

IX. Στο άρθρο 3 παρ. 15 γ' in fine ΣχΝ ορίζεται ότι «Στην τελική ψηφοφορία για την εκλογή του υποψηφίου που προτείνεται για διορισμό, δεν επιτρέπεται η λευκή ψήφος». Τίθεται όμως το ερώτημα: ποιά είναι η νομική σημασία του κανόνα: «δεν επιτρέπεται η λευκή ψήφος»; Η ψήφος αυτή είναι άκυρη ή θεωρείται αρνητική; Το μέλος του εκλεκτορικού σώματος που εψήφισε λευκό υπέχει πειθαρχική ευθύνη; Ακόμη και εάν αυτό είναι μέλος ΔΕΠ των ΑΕΙ; Θα ήταν, ίσως, σκόπιμο, ο ίδιος ο νομοθέτης να διασαφήνιζε την ακριβή βούλησή του εν προκειμένω.

X. Με το άρθρο 3 Θ ΣχΝ δημιουργείται σε κάθε ΤΕΙ Πειθαρχικό Συμβούλιο, και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικού διατάγματος για τον ακριβή καθορισμό όλων των θεμάτων αρμοδιότητάς του. Δεδομένου όμως ότι τέτοιο Πειθαρχικό Συμβούλιο δεν προβλέπεται για τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, τίθεται και πάλι το ζήτημα της βασιμότητας του λόγου διαφορετικής μεταχείρισης μελών των διαφόρων ανωτάτων εκπαιδευτικών

ιδρυμάτων, αυτή τη φορά, μάλιστα, με αυστηρότερη ρύθμιση για τα ΕΠ των ΤΕΙ.

Αθήνα, 7 Μαΐου 2001

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Στέφανος Ι. Κουτσομπίνας
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Θράκης

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς